

Společné prohlášení ETUCE/EFEE o rámci činností sloužících ke zvýšení atraktivity učitelské profese

Cílem tohoto prohlášení je vytvořit pevný základ pro pokračování vyjednávacích procesů mezi EFEE (Evropská federace zaměstnavatelů ve vzdělávání) a ETUCE (Evropský odborový výbor pro vzdělávání), zaměřených na vytvoření sdíleného přístupu všech sektorů pro rámec činností zaměřených na zvýšení atraktivity učitelské profese ve společnosti, a věnovat se definování, výzvam, principům a možným činnostem vedoucím ke společnému dosažení tohoto cíle.

Tento přístup je výsledkem osmileté práce v podobě odvětvového sociálního dialogu, během níž sociální partneři uznali stěžejní roli sociálního dialogu a budování kapacity, vzájemné důvěry a spolupráce, zapojení a komunikace¹, aby bylo možné čelit novým a vznikajícím výzvam po celé Evropě. Již v roce 2017 EFEE a ETUCE uznaly, že společný proces budování kapacity naplňuje společný cíl stran definovaný jako „*silný a efektivní sociální dialog ve prospěch lidí pracujících ve vzdělávacích institucích na všech úrovních vzdělávání a rovněž v konečný prospěch studentů a jejich rodin*“.² Konkrétně EFEE a ETUCE spolupracovaly během let 2013–2018 na třech projektech budování kapacity³ s názvem Evropský odvětvový sociální dialog ve vzdělávání (ESSDE), které shromáždily u jednoho stolu evropské i národní

---

¹ Společné prohlášení ETUCE/EFEE o podpoře potenciálu evropského odvětvového sociálního dialogu ve vzdělávání (2016) a závěrečná zpráva ETUCE/EFEE „projektu budování kapacity ESSDE II – evropští sociální odvětvoví partneři podporují potenciál svého dialogu prostřednictvím předávání poznatků a školení“.

² Společné prohlášení ETUCE/EFEE o podpoře potenciálu evropského odvětvového sociálního dialogu (2016).

³ „*Evropští sociální partneři ve vzdělávání usilují o udržitelný vliv na budování evropské vzdělávací politiky pomocí znalostí formou úspěšného sociálního dialogu. Projekt budování kapacit ESSDE III“ (VS/2017/XXXX), „Evropští sociální odvětvoví partneři ve vzdělávání podporují potenciál svého dialogu prostřednictvím předávání poznatků a školení. Projekt budování kapacit ESSDE II“ (VS/2015/0032), „Podpora potenciálu evropského odvětvového sociálního dialogu ve vzdělávání se zaměřením na nové výzvy a zkoumání zkušeností a znalostí“ (VS/2013/XXX). Práce byla podpořena Evropskou komisí z rozpočtu Sociální dialog a průmyslové vztahy.*

sociální partnery ve dvaceti zemích EU a dvou kandidátských zemí EU⁴, ale také během tří závěrečných konferencí v Bruselu (Belgie), Amsterdamu (Nizozemsko) a Sofii (Bulharsko).

Vzhledem k současným i nově vznikajícím výzvám v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, včetně nedostatku učitelů, který je problémem v několika zemích EU, se sociální partneři ve vzdělávání tímto prohlášením zavazují pokračovat na evropské, národní, regionální a lokální úrovni v budování kapacit pro možnost účastnit se efektivně sociálního dialogu a smysluplně se podílet na vytváření vzdělávací politiky a přispívat tak ke změně a propagovat atraktivitu učitelské profese v Evropě jako součást kvalitního a inkluzivního systému vzdělávání.

Kontext a výzvy

Proces opětovného zahájení sociálního dialogu zaměřený na jeho roli napříč členskými státy EU byl iniciován prezidentem Evropské komise Jeanem-Claudem Junckerem, který už v březnu 2015 oznámil „nový začátek sociálního dialogu“. V roce 2016 evropské instituce a evropští sociální partneři z různých odvětví podepsali společné prohlášení, které stanovilo roli evropského sociálního dialogu jako zásadní části tvorby politiky zaměstnanosti a sociální politiky. Během existence společného „*projektu budování kapacity ESSDE III – evropští sociální odvětvoví partneři podporují potenciál svého dialogu prostřednictvím předávání poznatků a školení*“ v letech 2017–2018 podpořili evropští lídři vznik evropského pilíře sociálních práv a vytvořili tak novou výzvu k sociálnímu dialogu jako klíčový postup, který napomůže růstu. Důležitost vzdělávání pro dosažení mnoha klíčových cílů tohoto pilíře byla zdůrazněna při společné diskuzi Evropské komise a rady [o budoucnosti vzdělání](#) při příležitosti zasedání v Göteborgu dne 17. listopadu 2017, která byla zaměřena na dosažení přední pozice Evropy při implementaci Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a Cílů udržitelného rozvoje vypracovaných OSN. V rámci tohoto setkání vlády označily vzdělávání za klíčové pro „zajištění odolnosti ekonomiky, sociální soudržnosti, aktivní státní příslušnosti a identity“.

Vzdělání je klíčovou institucí pro spravedlnost a ekonomickou prosperitu. „[Pařížská deklaráce](#)“ přijatá ministry pro vzdělávání EU v březnu roku 2015⁵ zdůrazňuje, jak důležitou roli hraje vzdělání pro osobnostní rozvoj, sociální inkluzi a zapojování se, a to i formou zaručení inkluze a bojem proti nerovnosti, posilováním pravomocí učitelů a podporou schopnosti kritického myšlení u dětí a mladých lidí a rozhodování zejména ve vztahu k internetu a používání sociálních médií. Tam, kde má vzdělávání prioritu, prospívá jak společnost, tak ekonomika. Tváří v tvář neustále se zvyšujícím společenským nárokům a cílům Evropy v oblasti růstu uznali evropští sociální partneři ve vzdělávání jako zástupci dvou stran ve vzdělávacím sektoru podle článků 154–155 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), že tento sektor čelí četným výzvám pro vytvoření vysoce kvalitních, stabilních a inkluzivních vzdělávacích systémů vhodných pro budoucí a zásadní pokrok v rámci udržitelného růstu. Mezi tyto výzvy patří demografické, technologické, společenské a politické změny (jmenovitě systém víceúrovňového vládnutí jako např.

---

⁴ Chorvatsko, Litva, Slovinsko, Slovensko, Rumunsko, Černá Hora, Estonsko, Srbsko, Kypr, Maďarsko, Lotyšsko, Polsko, Španělsko, Bulharsko, Dánsko, Finsko, Irsko, Itálie, Lucembursko, Malta, Nizozemí, Portugalsko.

⁵ Neformální setkání ministrů vzdělávání Evropské Unie na téma „Deklarace o podpoře státního občanství a standardních hodnot svobody, tolerance a nediskriminace ve vzdělání“, 17. března 2015, Paříž.

evropský semestr, Strategie Evropa 2020, Strategický rámec evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy 2020 nebo Evropský vzdělávací prostor 2025).

Navzdory skutečnosti, že má učitelská profese potenciál přispívat k dosažení sociální rovnosti po celé Evropě, vyplývá z konference sociálních partnerů v Sofii (červen 2018), že v Evropě běžně existují problémy s nedostatkem učitelských pracovníků, nízká atraktivita tohoto zaměstnání, problémy s náborem a problémy s udržením těchto pracovníků. Kvalitní výuka dobře vyškolenými a podporovanými učiteli je základem kvalitního vzdělání. K těmto výzvám také musíme přidat nutnost přehodnotit výukové prostředí ve vztahu k výše zmíněnému rychlému vývoji v naší společnosti.

Cíle a priority

EFEE a ETUCE považují za nanejvýš důležité pokračovat v nacházení společných řešení, která zvýší atraktivitu učitelské profese ve společnosti, jež následně bude prosperovat, a zajistit existenci kvalitních vzdělávacích institucí, které jsou inkluzivními a udržitelnými organizacemi zaměřenými na vzdělávání.

Tímto prohlášením, které slouží jako popis záměru zahájit tvorbu rámce činností vedoucích ke zvýšení atraktivity učitelské profese, si EFEE a ETUCE stanovují za cíl dále pokračovat ve svém závazku uvedeném v pracovním programu ESSDE 2018–2019, tedy společně pracovat a podílet se na řešení nedostatku učitelů. Nadále si přejeme vycházet z problémů označených za priority pro společnou činnost v rámci evropských a národních diskuzí sociálních partnerů a během závěrečného setkání v Sofii (červen 2018), kterými jsou podpora dobré úrovně pracovních míst a zkvalitňování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, spravedlnost a rovnost ve vzdělání a podpora učitelů, mistrů odborné přípravy, ředitelů škol a pomocných pracovníků ve vzdělávání.

Tato témata nejsou v rámci naší činnosti jako evropských sociálních partnerů ve vzdělávání „nová“. Naopak tvoří základ naší spolupráce od prvních dnů existence ESSDE (založený v roce 2010). Nicméně namísto nahlížení na tyto problémy jako na „samostatná“ témata se nyní soustředíme na uplatnění holističtějšího přístupu a chceme tato témata využít jako základ pro naši pokračující práci na budování společné kapacity, abychom se mohli efektivně účastnit sociálního dialogu na všech úrovních a podílet se tak na zvyšování atraktivity učitelské profese.

Tímto prohlášením se zavazujeme učinit další krok a dále prozkoumat faktory, které přispějí k zodpovězení této otázky, a připravit základ pro vytvoření společného rámce činností.

Tyto faktory zahrnují problémy přímo spojené s učitelskou profesí:

1. Podpora rozvoje učitelské profese na základě profesionálního přístupu, odpovídající profesní samostatnosti, úsilí a schopnosti práce v týmu, ale také rozvoje udržitelného kvalitního zaměstnání a pracovních podmínek, kariérních možností a odměn zahrnujících spravedlivý plat z hlediska jiných atraktivních kariérních možností a ve vztahu k ekonomickým podmínkám jednotlivých členských států a stimulace různorodých kariérních příležitostí.

2. Podpora učitelů, mistrů odborné přípravy, ředitelů škol a jiných pomocných pracovníků ve vzdělávání, zejména formou investic do kvality a efektivity počátečního vzdělávání učitelů a dalšího neustálého profesního rozvoje.

Obecnější problémy, které mají přímo dopad na (měnící se) role a požadavky na učitele, mistry odborné přípravy, ředitele škol v našich vzdělávacích systémech:

3. Prosazování inkluze, spravedlnosti a stejných příležitostí včetně rovnosti pohlaví ve vzdělávání pomocí zaměření se na vzrůstající potřebu rozvoje demokratických a inkluzivních školních kultur a zohlednění potřeb všech studentů.
4. Prosazování inkluzivního a udržitelného pracovního prostředí s dobrou úrovní a se zaměřením na studenty, včetně zkvalitňování bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a rovnováhy mezi prací a volným časem.
5. Prosazování úplné počítačové gramotnosti a hodnocení vlivu informačních technologií na vzdělání.
6. Prosazování investic do kvalitního vzdělávání a školení včetně vzdělávací infrastruktury.

Jak bylo rovněž zmíněno v závěrečné zprávě projektu budování kapacity ESSDE III, kladou EFEE a ETUCE důraz také na přidanou hodnotu dalšího zkoumání vlivu postupů při náborech zaměstnanců a jejich udržení na atraktivnost učitelství v evropských zemích a problému nedostatku učitelů.

Role sociálních partnerů a závazky

Majíce na paměti výše popsané klíčové faktory, zavazují se evropští sociální partneři ve vzdělávání a členové této skupiny pokračovat a upevňovat budování kapacit na evropské a národní úrovni, aby dosáhli silnějšího odvětvového sociálního dialogu s vidinou společné práce za účelem zvýšení atraktivity učitelství formou:

- zkoumání možností společné tvorby rámce činností pro zvýšení atraktivity učitelství profese,
- zvyšování společenského povědomí o důležitosti a hodnotě učitelství profese a kvalitních vzdělávacích institucích, které jsou inkluzivními a udržitelnými organizacemi zaměřenými na studenty a uznání přínosu učitelství profese pro budoucnost společnosti,
- další popisování a zaměřování se na překážky a nedostatky při budování kapacity pro efektivní sociální dialog na evropské a národní úrovni a hledání jejich řešení,
- další rozvoj společných činností pro obhajování a budování kapacity sociálních partnerů, aby se mohli efektivně podílet na tvorbě vzdělávací politiky a rozhodování na všech úrovních,
- výměna osvědčených postupů a usnadňování výměny informací mezi členy.

Závěr

EFEE a ETUCE a evropští sociální partneři ve vzdělávání se zavazují aktivně propagovat toto prohlášení na evropské úrovni a prostřednictvím svých členských organizací na národní, regionální a lokální úrovni.

Tuto deklaráci přijalo plenární zasedání Evropského odvětvového sociálního dialogu ve vzdělávání (ESSDE) 19. listopadu 2018.

V Bruselu, dne 19. listopadu 2018.

Handwritten signature of Daniel Wisniewski in black ink.

Daniel Wisniewski
Generální tajemník
EFEE

Handwritten signature of Susan Flocken in blue ink.

Susan Flocken
Evropská ředitelka
ETUCE